

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Bosstraat 37A

Anzegem, West-Vlaanderen

2025I91

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

BUREAUONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Aaron Willaert, Merlijn De Baene

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. BUREAUONDERZOEK [BO]	3
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE	3
1.1.1 Administratieve gegevens	3
1.1.2 De onderzoeksopdracht	5
1.1.3 Het projectgebied	6
1.2 ASSESSMENT	9
1.2.1 Landschappelijk kader	9
1.2.2 Historisch kader	14
1.2.3 Archeologisch kader	21
1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK	28
BIBLIOGRAFIE	i
BIJLAGE	ii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de realisatie van een supermarkt in Vichte, deelgemeente van Anzegem, provincie West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 8514 m², over het gehele terrein zijn bodemingrepen voorzien.

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

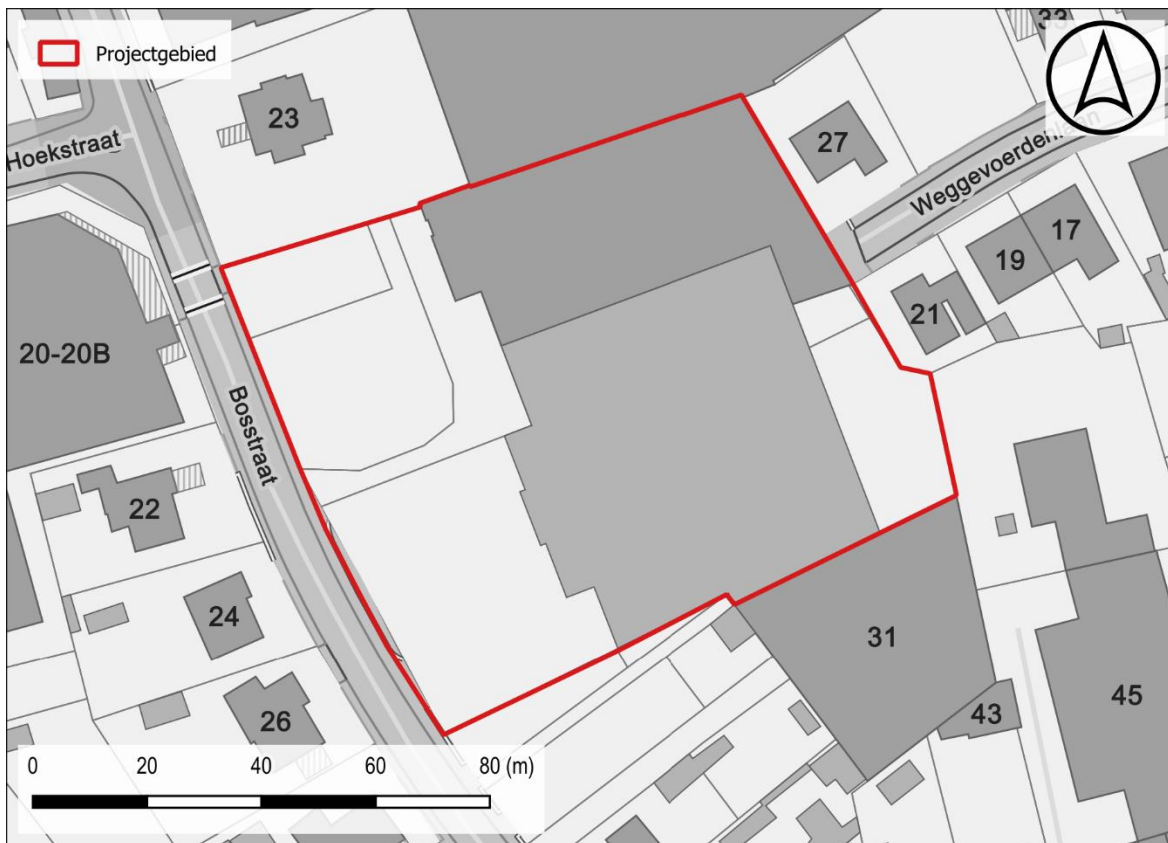
RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. BUREAUONDERZOEK [BO]

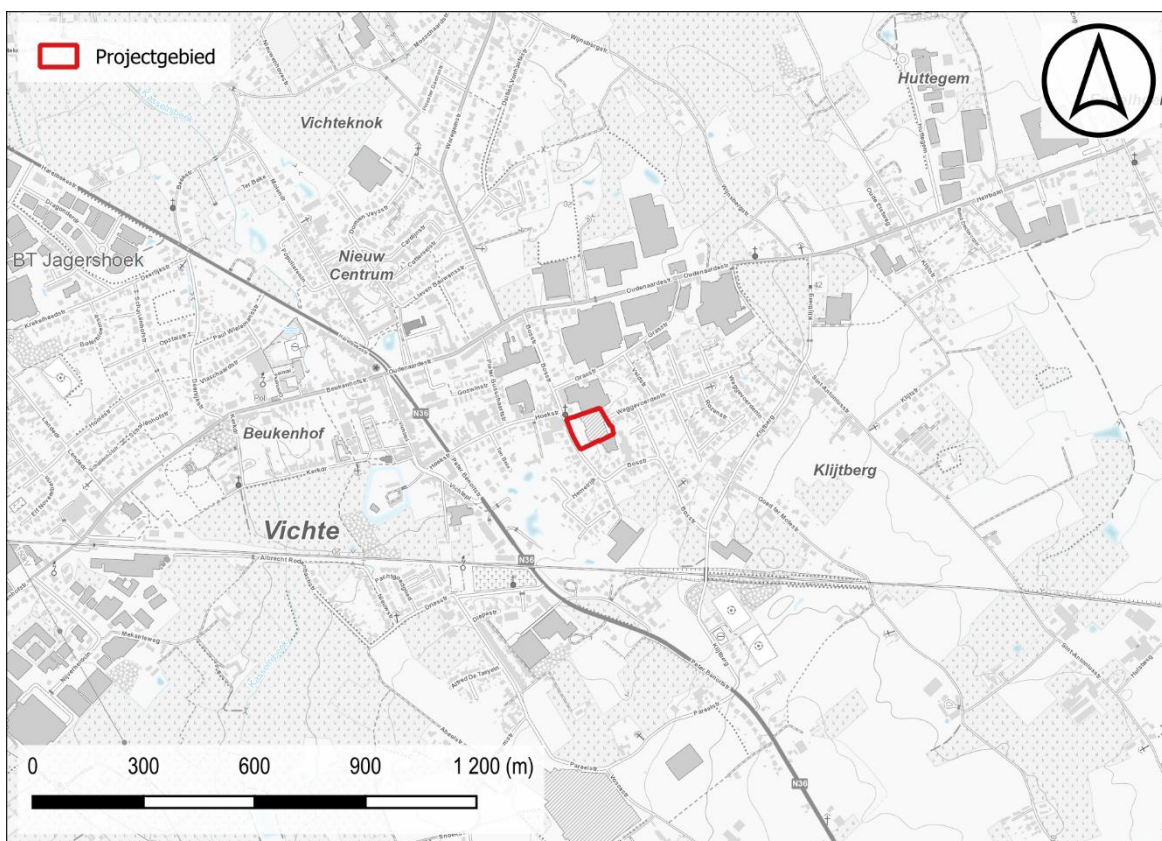
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2025I91	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 82417	Y ₁ : 169925
	X ₂ : 82622	Y ₂ : 170072
KADASTER	Anzegem Afdeling 6, Vichte, Sectie B, Nummers 54T3, 54A4, 54H4, 54G4, 54N4	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1 en 2	
OPZET INITIATIEFNEMER	Figuur 4 tot 6	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)

1.1.2 De onderzoeksopdracht

1.1.2.1 *Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied*

“Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.”
– CGP 4.0; p. 28

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Wat is de trefkans op intact bewaarde archeologische aanwijzingen?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden? Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?

1.1.2.2 *Werkwijze en strategie van het vooronderzoek fase BO*

RUBEN WILLAERT NV werd aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureauonderzoek op te maken. Dit bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van Ruben Willaert NV. De aard van de werken werd tijdens het bureauonderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op bodemkundig, landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd opgemaakt middels *Office*- en *Adobe*-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. Hierin werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op geopunt.be, dov.vlaanderen.be, geo.onroerenderfgoed.be, cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]¹. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

¹ De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen en andere sites met erfgoedwaarde; onder dezelfde noemer verzamelen we alle opgestelde archeologienota's vanaf 2015.

1.1.3 Het projectgebied

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

Binnen de grenzen van het projectgebied vond in het verleden nog geen archeologisch (voor)onderzoek plaats.

1.1.3.2 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen langs de Bosstraat in Vichte, deelgemeente van Anzegem, in de provincie West-Vlaanderen. Het grondgebied van de gemeente wordt in het noorden begrensd door Waregem, in het westen door Deerlijk. Otegem vormt de zuidelijke grensgemeente en Ingoogem grenst in het westen. De Kaselrijbeek is de enige waterloop. De gemeente wordt van west naar oost doorsneden door de spoorlijn Kortrijk-Brussel. De kerk van Vichte ligt op ca. 750 m ten zuidwesten van het perceel.

Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.1.3.3 *Geplande bodemingrepen*

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 8514 m², over het gehele terrein zijn bodemingrepen voorzien. Momenteel is er een biergroothandel aanwezig op het terrein. Het perceel is in zijn volledigheid verhard en bebouwd.

De initiatiefnemer plant de realisatie van een supermarkt in Vichte, deelgemeente van Anzegem. In eerste instantie wordt alle bestaande bebouwing (ca. 4703 m²) gesloopt en de verharding (ca. 3811 m²) uitgebroken.

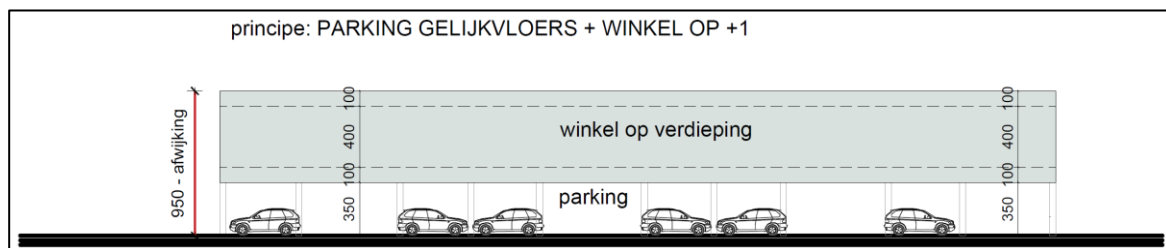
Na de noodzakelijke sloopwerken wordt een nieuw winkelpand gerealiseerd. Dit nieuw winkelpand zal voor een groot deel rusten op paalfunderingen waarbij de winkel op niveau 1 wordt voorzien en waarbij onder de winkel op het gelijkvloers niveau een parkeergelegenheid wordt ingericht. De oppervlakte van het nieuwe winkelpand (zone nieuwbouw + zone overdekte parking op onderstaand plan) bedraagt ca. 4785 m². De zone nieuwbouw wordt gefundeerd door middel van sleuffunderingen tot vorstvrije diepte en een vloerplaat. De paalfunderingen ter hoogte van de gelijkvloerse parking worden voorzien tot op een diepte die nog te bepalen is door ingenieursstudie.

In het noordelijk deel van het winkelpand wordt een laad- en loszone voorzien met een oppervlakte van ca. 225 m² en een diepte van ca. 1,20 m-mv. In het noordoostelijk terreindeel wordt een nieuwe kelder voorzien met een oppervlakte van ca. 605 m² en tot op een diepte van ca. 3,5 m-mv inclusief vloerplaat. Centraal onder de parking worden in een zone van ca. 140 m² nieuwe putten voorzien.

Rondom het winkelpand worden nieuwe verharding, groenzone, en een aantal wadi's gerealiseerd. Voor deze buitenaanleg wordt een bodemingreep gerekend van ca. 50 cm-mv.

Figuur 4: Opzet initiatiefnemer bouw t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

Figuur 5: Opzet initiatiefnemer bouw zijaanzicht

1.2 ASSESSMENT

1.2.1 Landschappelijk kader

Vichte is gelegen ten noordwesten van Anzegem, op het Schelde-Leie interfluvium. De omgeving heeft een sterk golvend reliëf gezien het gelegen is op een uitloper van de heuvels van de Vlaamse Ardennen. Het plangebied is zo'n 750 m ten oosten van het dorpscentrum gelegen. Het terrein is gelegen in het overgangsgebied tussen het zuidoostelijk gelegen terras van Rozebeke en de westelijk gelegen vallei van de Kasselrijbeek die verder noordwaarts uitmondt in de Gaverbeek, die uiteindelijk op haar beurt afwatert richting de Leie.

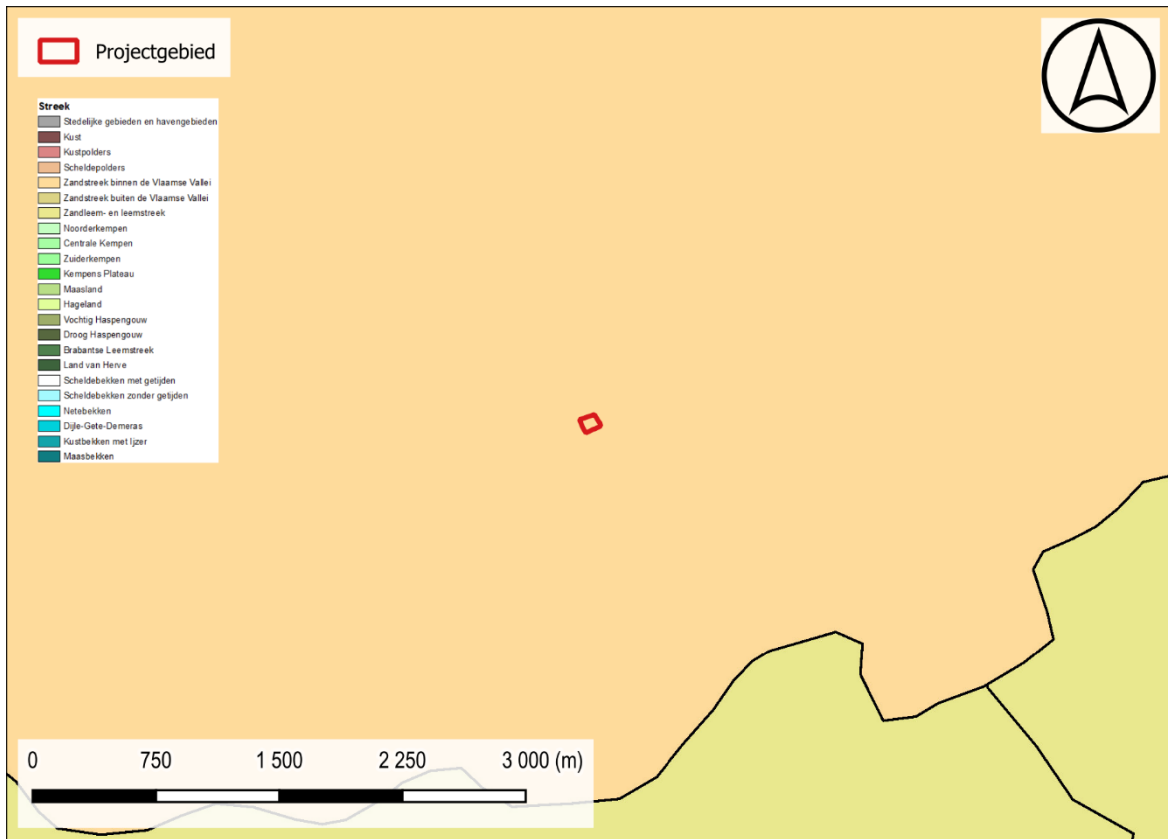
Het lokaal hoogtemodel situeert het projectgebied op een hoogte van **ca. 23.4 tot 25.6 + m TAW**. Het terrein loopt over het algemeen af in noordwestelijke richting. Verder in het oosten stroomt de Kasselrijbeek, ten oosten ligt het Terras van Rozebeke. Het hoogtemodel doet vermoeden dat in het verleden reeds maaiveldwijzigingen hebben plaats gevonden bij de realisatie van de huidige *Bierhalle*, binnen de projectgrenzen. De omvang van deze maaiveldwijzigingen of de impact op de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed is op basis van de beschikbare gegevens niet met zekerheid te bepalen.

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Moen (**Formatie van Kortrijk**). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

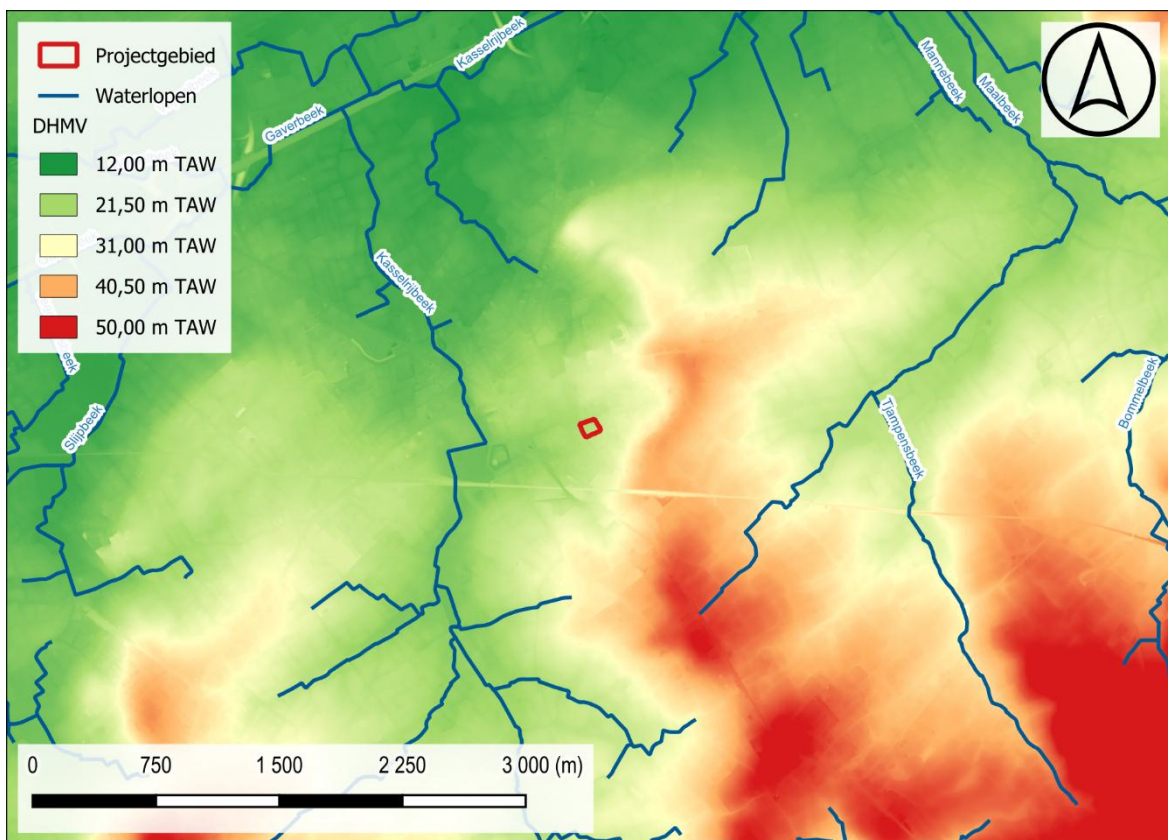
Het **Lid van Moen** is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

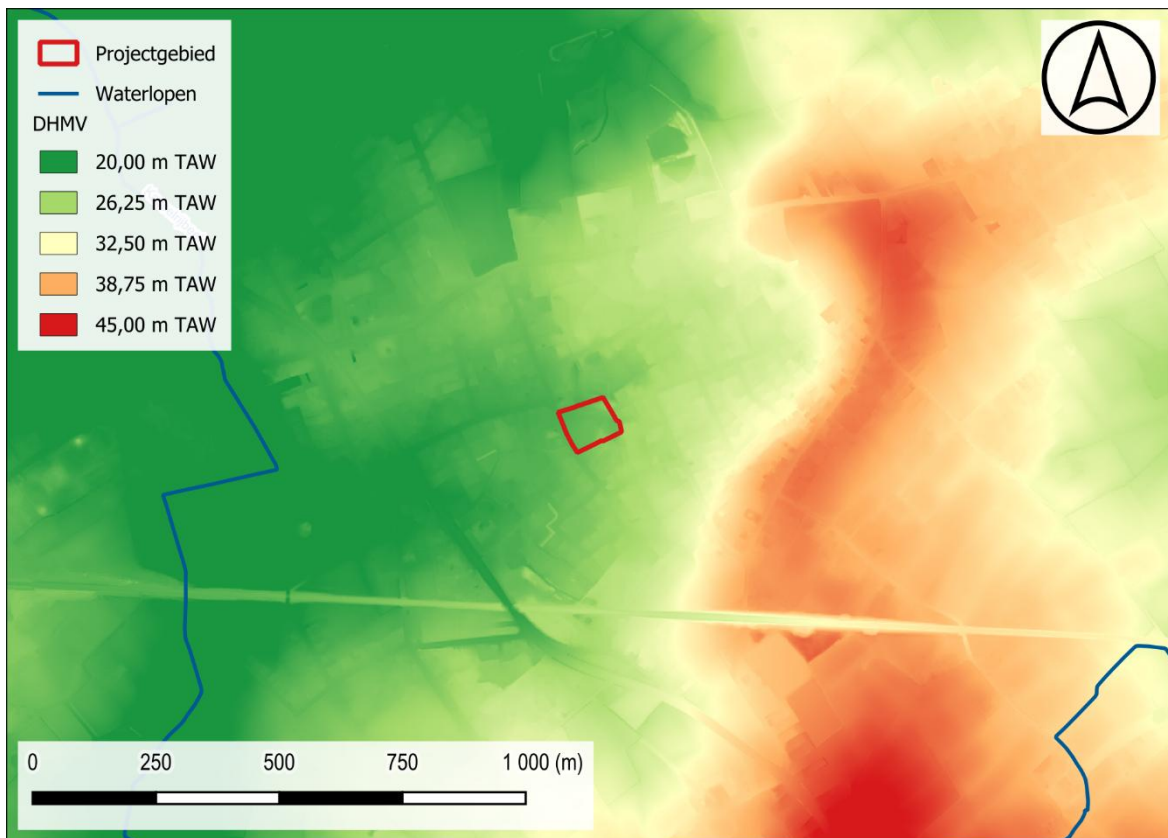
De bodemkaart duidt ter hoogte van het plangebied een matig natte, lichte zandleembodem aan. De omgeving van het plangebied, langs de contactzone tussen de westelijke beekvallei en oostelijke heuvelrug was ongetwijfeld zeer aantrekkelijk voor groepen jager-verzamelaars. De vruchtbare en makkelijker bewerkbare lichte zandleembodems moeten ook zeer gunstig geweest zijn voor vroege landbouwers.

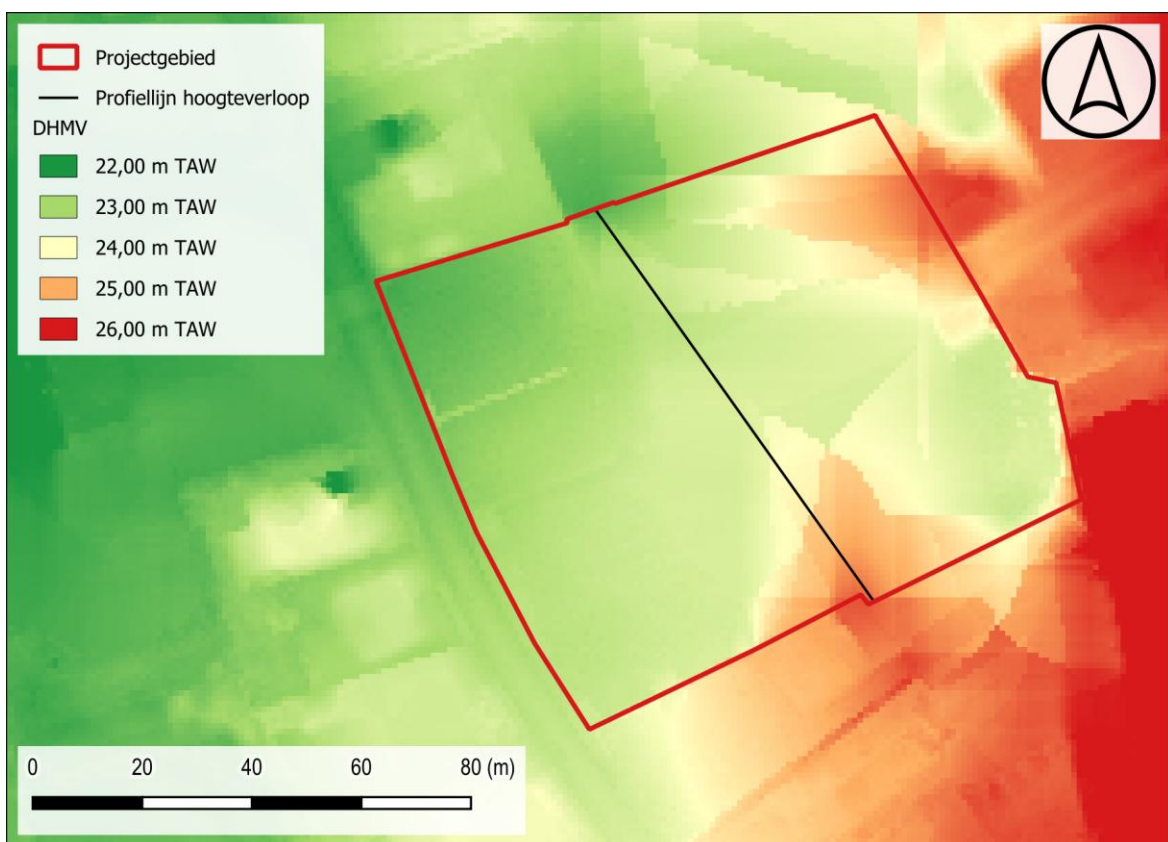
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

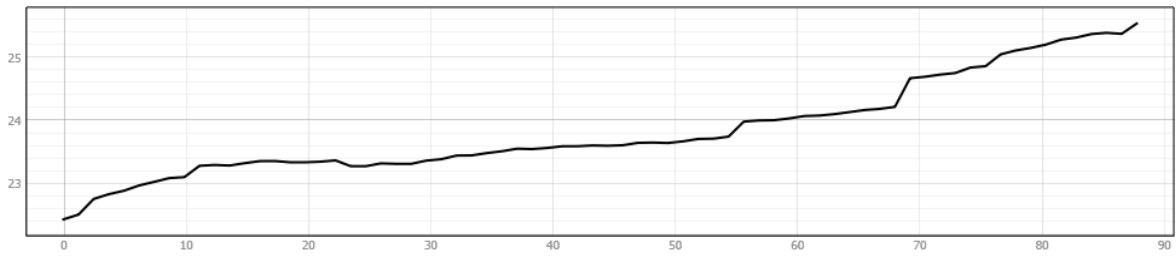
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

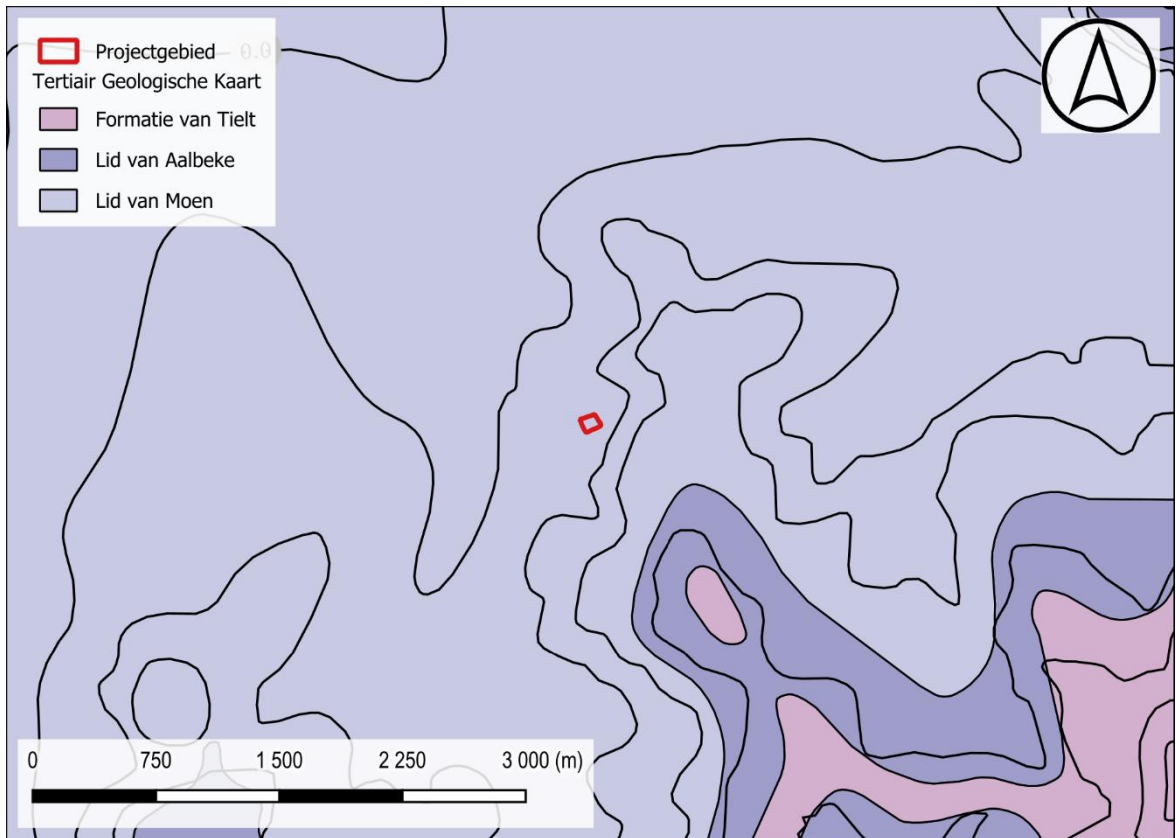
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

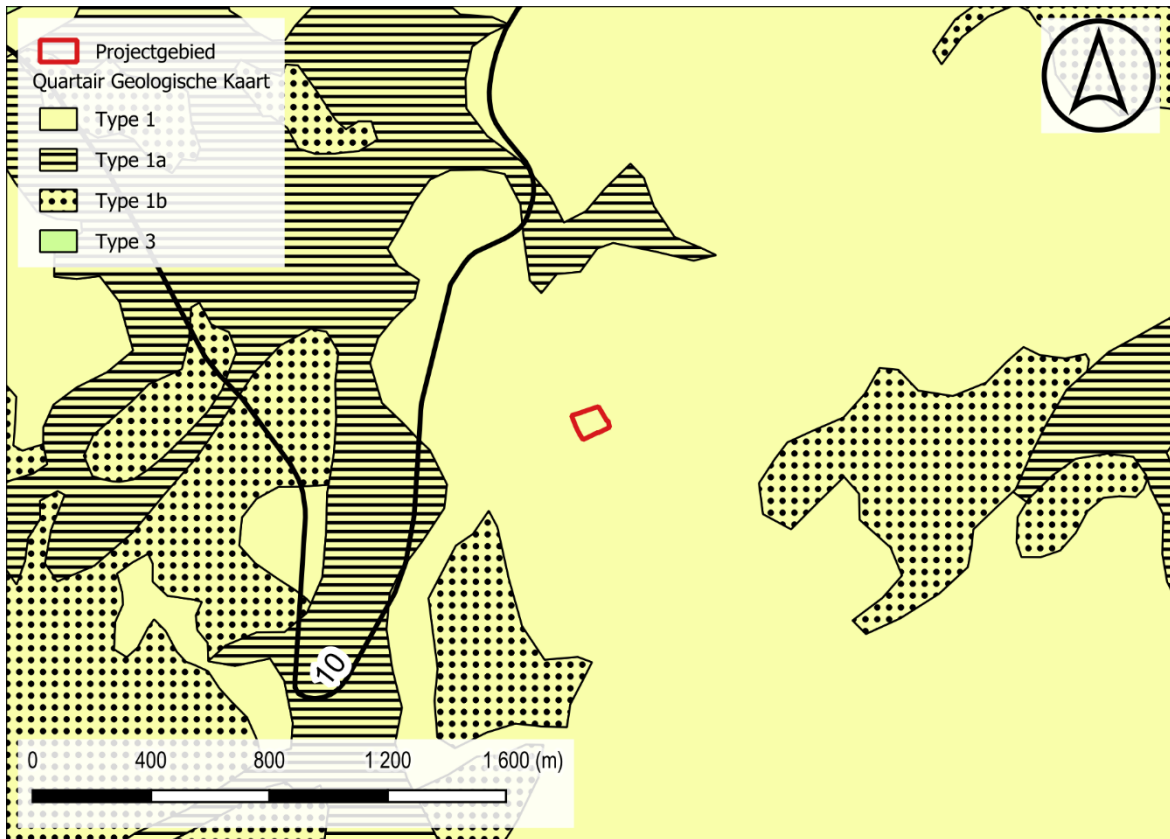
Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

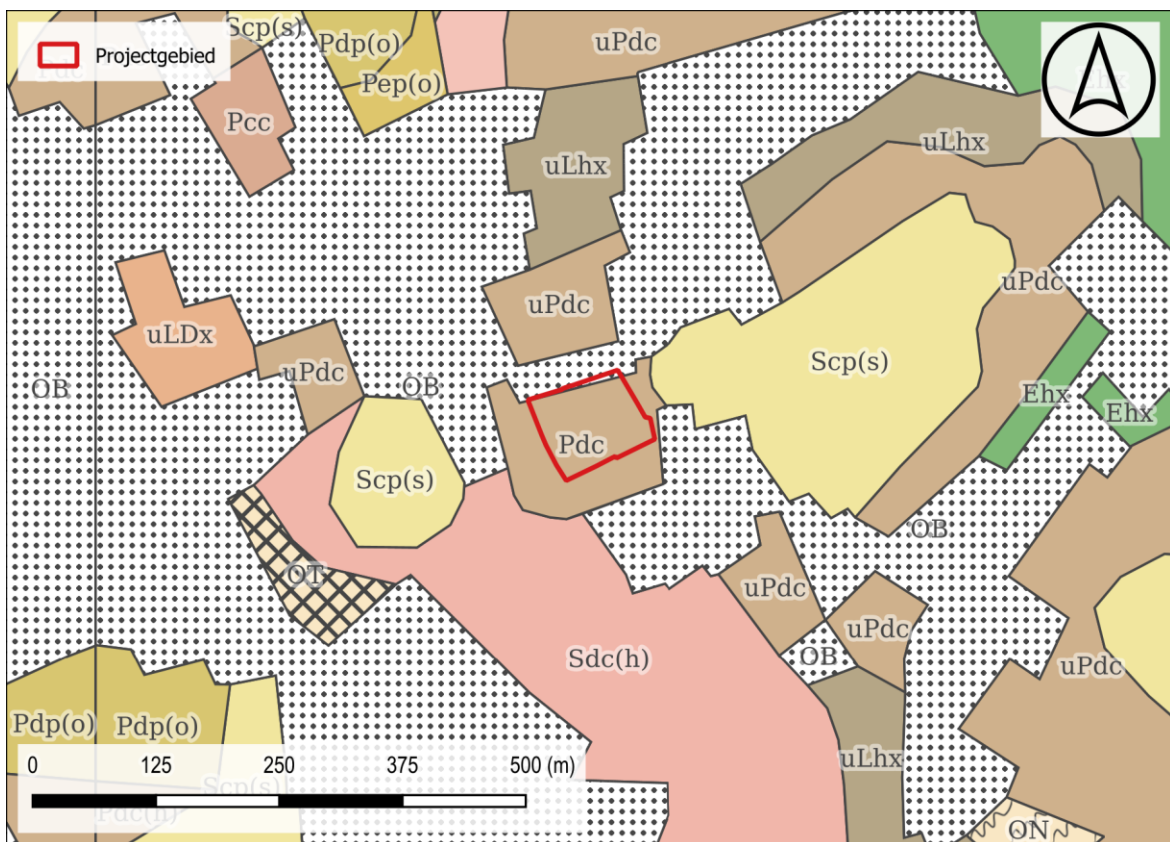
Figuur 10: Hoogteverloop NW-ZO

Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)

Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)

Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)

1.2.2 Historisch kader

I. Vichte

De oudste vermelding als *Vebta* dateert van 1119. In dat jaar erkent Lambertus, bisschop van Noyon en Doornik, de kerk die ridder Goswin op de nieuw ontgonnen grond *Vebta* gebouwd heeft als parochiekerk. Het patronaat van de kerk behoort toe aan de heren van Vichte, die het bij uitzondering behouden tot aan de Franse Revolutie. Een eerste kapel, een stichting van de monniken van de abdij van Sint-Diederiks-bij-Reims en gelegen aan de overzijde van de Kasselrijbeek wordt vóór 1119 vernietigd.

Het kasteel van de heren van Vichte wordt vermoedelijk gebouwd door Goswin van der Vichte, het klimt op tot in de 12de eeuw. Het huidige kasteel is van recentere datum, het verkreeg zijn huidig uitzicht na verschillende bouwcampagnes onder meer in 1597 en 1639. Het kasteeldomein is omgeven door een gedeeltelijk gedempte gracht en is toegankelijk via een poortgebouw dat mogelijk uit de 15de eeuw dateert. De kasteelhoeve sluit aan bij de poort.

De heer van Vichte oefende zijn gezag uit via de baljuw die hem vertegenwoordigde. Hij riep de schepenbank samen, bestuurde met haar de heerlijkheid, oefende rechtspraak uit en waakte over de rechten van de heer. De heer kon de baljuw afzetten en een andere aanstellen wanneer dit nodig was.

De onrusten in de tweede helft van de 16de eeuw beroeren ook Vichte. In 1581 wordt de parochie bijna dagelijks geplunderd door de garnizoenen van Avelgem en Outrijve. De kasteelhoeve wordt verlaten en twee derden van de landbouwgrond blijft onbewerkt liggen. De Negenjarige Oorlog (1688-1697) heeft veel schade aangericht in het dorp.

Op 22 oktober 1918 wordt Vichte bevrijd door de *9th Scottish Division*, dit betekende niet het einde van de oorlog voor de Vichtenaars, want de daaropvolgende dag wordt het centrum door verscheidene granaten getroffen, waarbij onder meer de kerk ernstige schade oploopt.

In het begin van de 20ste eeuw gaat Vichte over van een zuiver agrarische gemeenschap met enige weefnijverheid voor thuisarbeiders tot één van de belangrijkste textielcentra van het land.²

II. Projectgebied

De Ferrariskaart (1771-77) karteert het projectgebied ter hoogte van onbebouwd akkerland ten oosten van het centrum van Vichte. Ten oosten ligt een uitgebreid bosgebied met de naam *Winsbergh Bosch*. In de nabije omgeving zijn enkele hoevecomplexen afgebeeld. De Atlas der Buurtwegen toont geen bebouwing binnen de projectgrenzen. Aan de westelijke zijde loopt een weg. De Vandermaelenkaart toont aan de hand van de hoogtelijnen dat het perceel op een zuidwest-noordoost georiënteerde heuvelrug ligt.

² Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Vichte [online], <https://id.erfgoed.net/themas/14687> (geraadpleegd op 28 augustus 2025).

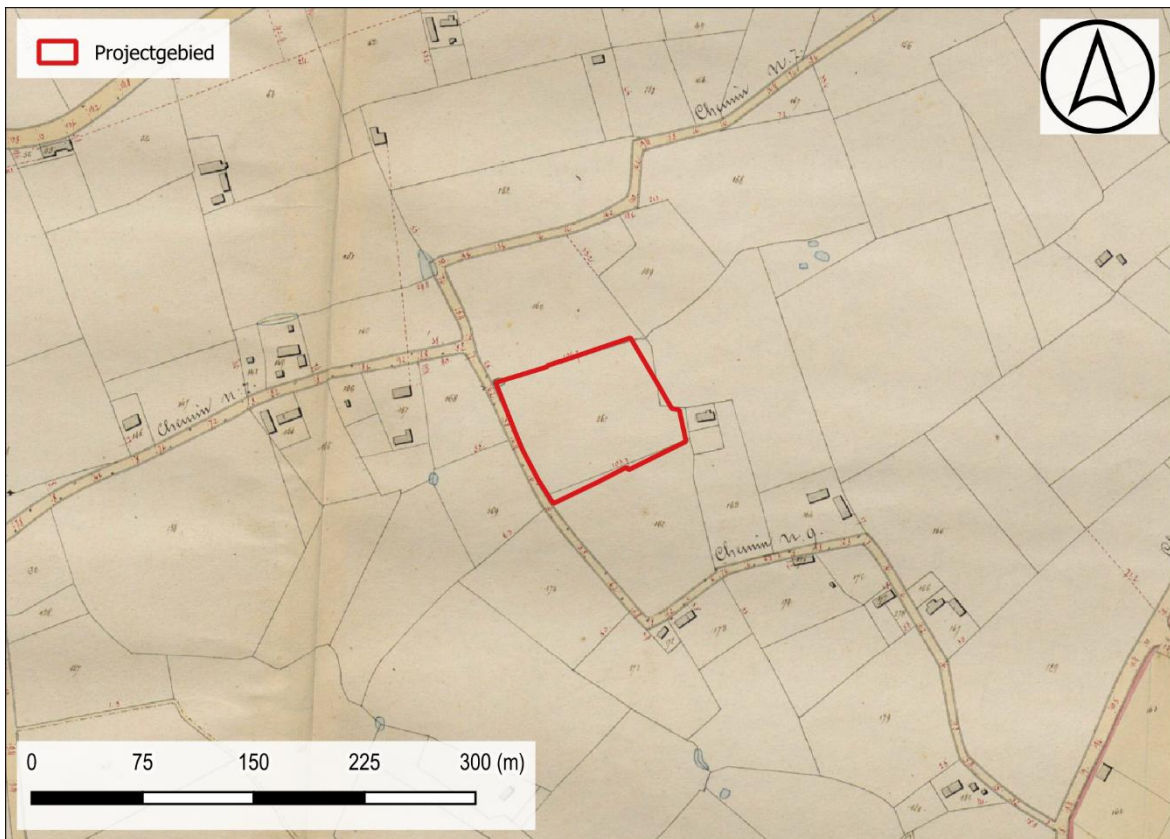
De orthofoto van 1971 toont het projectgebied als onbebouwd en in gebruik als weide- of grasland. In de jaren '80 wordt een grote rechthoekige structuur gerealiseerd met aan westelijke zijde een uitgebreide parking. Vanaf dit moment is het projectgebied volledig bebouwd en verhard. De navolgende decennia is weinig noemenswaardige evolutie op te merken.

Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

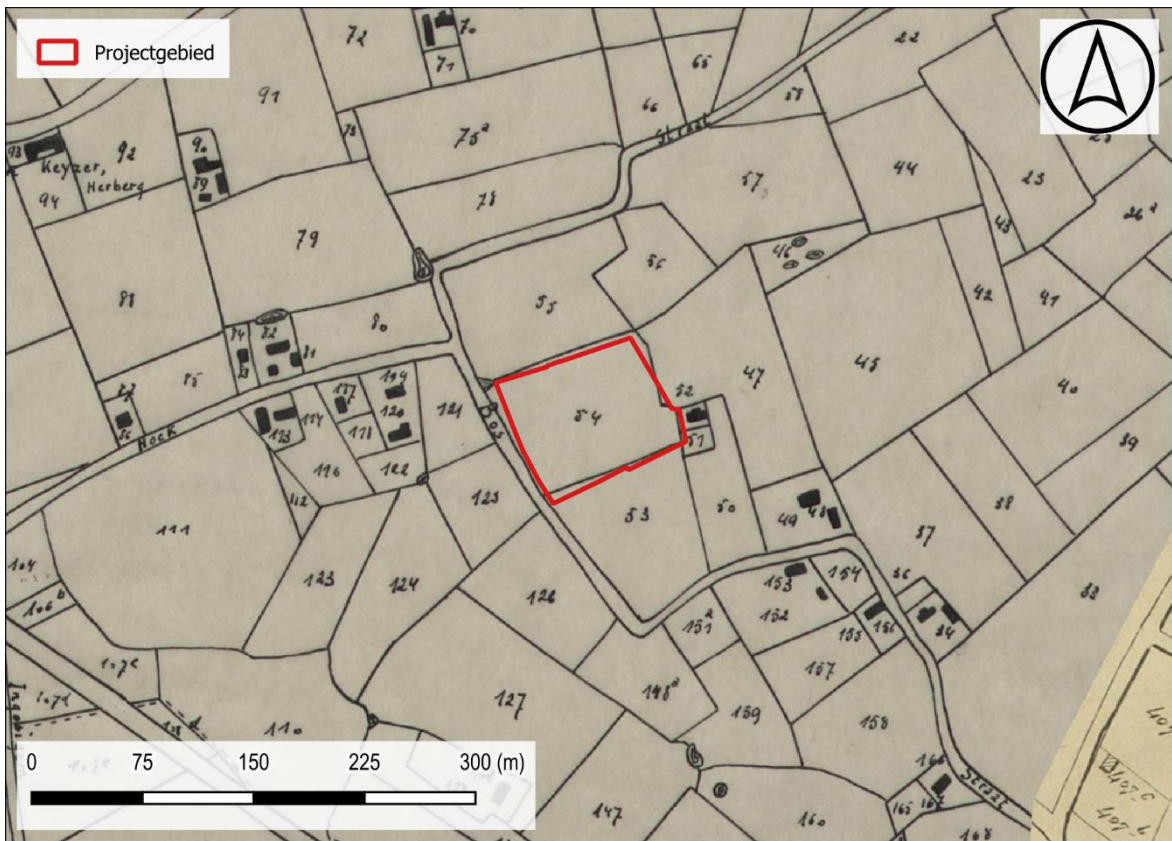
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)

Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt)

Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. Popkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)

Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)

Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)

Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)

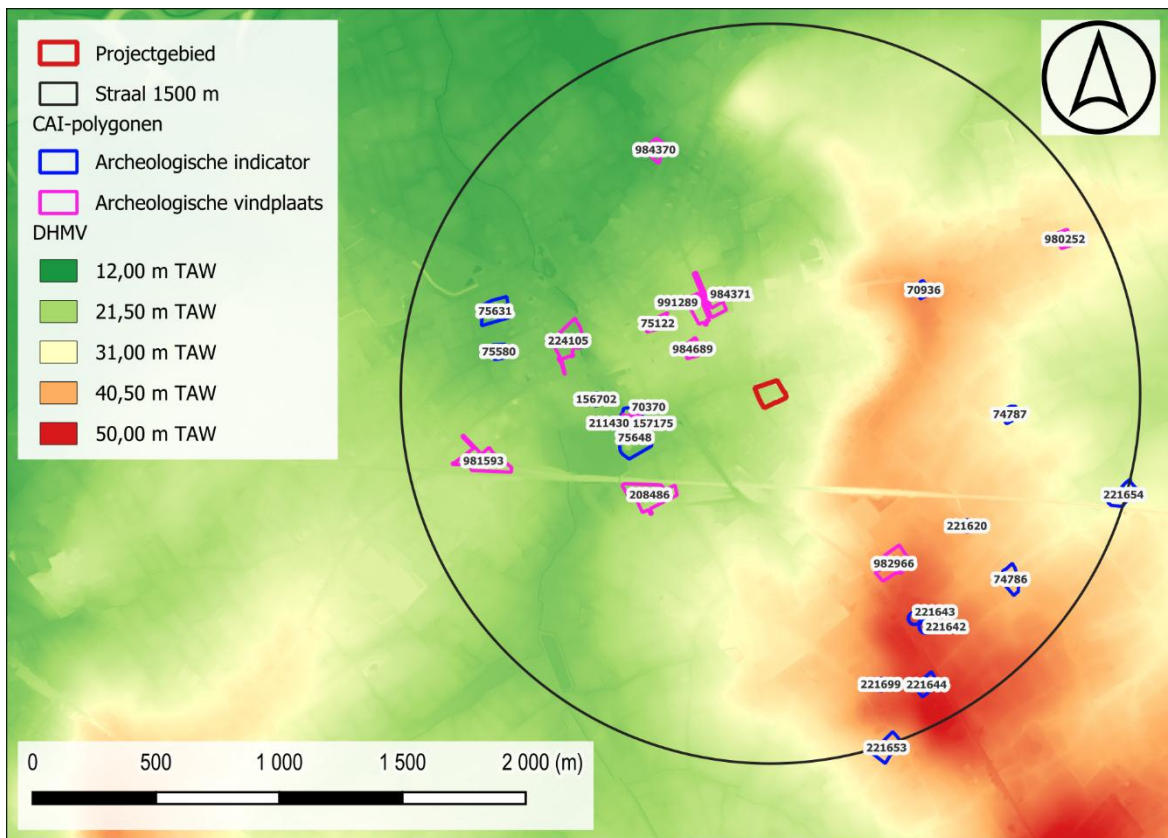
Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt)

Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2022-2023(© geopunt)

1.2.3 Archeologisch kader

In de ruime omgeving van het plangebied werden reeds meerdere proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd. Bij de meerderheid van deze prospecties werden echter ofwel geen archeologisch relevante sporen aangetroffen of werden zgn. off-site relicten, zoals losliggende kuilen en greppelsegmenten, uit de nieuwe tijd of jongere perioden. Bij onderzoek langs de Kerkdreef in het centrum werden resten in kaart gebracht van de begraafplaats uit de 19^e eeuw waarbij ook nog een bakstenen grafkelder werd aangetroffen. Tevens konden nog restanten van een gedempte walgracht herkend worden die vermoedelijk gekoppeld konden worden aan oudere, 17^e-eeuwse bewoning. Bij onderzoek in de Sint-Stephanuskerk werden nog elementen waargenomen die gedateerd kunnen worden in de volle tot late middeleeuwen en jongere perioden. In de ruime omgeving werden eveneens reeds enkele veldprospecties uitgevoerd. Hierbij werden onder andere silexfragmenten gerecupereerd waaronder een driehoekige pijlpunt die gedateerd kan worden in het neolithicum. Naast deze lithische artefacten werd voornamelijk laatmiddeleeuws en vroegmodern aardewerk gerecupereerd tijdens deze oppervlakteprospecties.

Figuur 24: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

75122	<p>Opgraving</p> <p>Volle middeleeuwen: onderzoek voor de restauratie, vlakgesloten koor</p> <p>Bron: Devliegheer, L. 1971: Vichte: romaanse kerk, Archeologie 1971.2, 105-106.</p>
-------	---

157175	<p>Mechanische prospectie</p> <p>19de eeuw: smalle rechthoekige structuur, opgebouwd uit paarse en orangerode bakstenen: waarschijnlijk een vrij recente grafkelder, een intact graf: skelet oost-west georiënteerd, in een licht antropomorfe kuil, npg enkele botresten, waarvan er enkele nog in anatomisch verband lagen: vermoedelijk eveneens een ongeruimd graf, vrij recente muren, die opgebouwd zijn uit rode bakstenen met kalkmortel op een puinfundering (waarschijnlijk van gebouwen die in de jaren 1970 gesloopt zijn), betonbrokken</p> <p>Onbepaald: diep ingesneden gracht, 2 restanten van een oudere riolering</p> <p>Bron: De Gryse, J. & Boncquet, T. 2011: Archeologisch vooronderzoek Kerkdreef (Vichte, gem. Anzegem, prov. West-Vlaanderen), onuitgegeven rapport, Gemeente Anzegem.</p>
208486	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Onbepaald: Gracht, wellicht ouder dan de andere perceelsgrachten. Echter geen archeologisch materiaal aangetroffen.</p> <p>Nieuwe tijd: perceelsgrachten, zoals deze ook op historische kaarten zichtbaar zijn.</p> <p>Bron: Ryssaert C., Devroe A., Orbons J. 2014: Anzegem Nieuwstraat. Archeologisch vooronderzoek: proefsleuvenonderzoek verkaveling Nieuwstraat- Driesstraat i.o.v. Tybo NV, Deinze.</p>
211430	<p>Opgraving</p> <p>17de eeuw: funderings- en muurresten, walgrachtstructuur. Wellicht te liëren aan bewoning zichtbaar op historische kaarten.</p> <p>19de eeuw: Rechthoekige grafkelder uit baksteen, reeds geruimd, In totaal 66 inhumatiegraven, gespreid over de verschillende opgravingsvlakken, bakstenen muurresten en verschillende funderingen</p> <p>Bron: Bot B. 2013: Archeologische opgraving Vichte Kerkdreef (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport, Monument Vandekerckhove rapport 2013/020, Oostrozebeke.</p>
224105	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Nieuwste tijd: greppel, paalkuil en kuil</p> <p>Bron: Erik Verbeke, Joren De Tollenaere, Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Aaron Willaert 2018: Harelbekestraat (Anzegem, West-Vlaanderen).</p>
980252	<p>Mechanische prospectie</p> <p>18de eeuw: Tijdens de terreinevaluatie zijn 16 sporen geregistreerd. De archeologisch relevante categorieën betreffen greppels/grachten, lagen, (uitgebroken) muurfunderingen en kuilen. Deze zijn allen te koppelen aan een landbouwexploitatie die historisch is gedocumenteerd binnen het plangebied sinds de late 18de eeuw.</p> <p>Er werden in totaal 8 fragmenten aardewerk verzameld.</p>

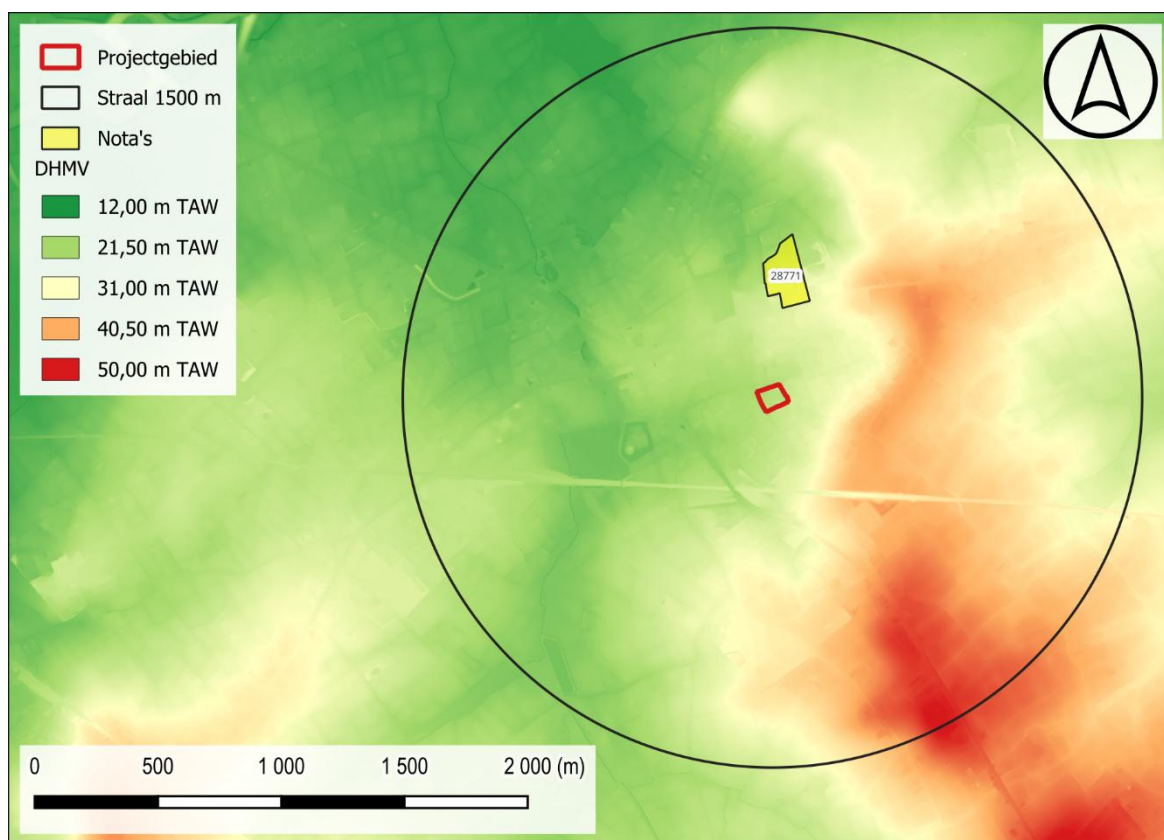
	<p>Bron: Bron Willaert A., Van Goidsenhoven W., Thys C., Ghyselbrecht E. en Demey D. 2020: Nota Anzegem Heirbaan 100: Verslag van Resultaten, Project 2020E16. Sint-Michiels-Brugge: Ruben Willaert bvba.</p>
981593	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Onbepaald: Proefsleuvenonderzoek op een terrein van 13893m² n.a.v. de bouw van appartementsblokken. De bedrijfsgebouwen werden voorafgaandelijk gesloopt. De profielen tonen aan dat het terrein in het verleden afgegraven en opgehoogd is, in die mate dat geen archeologisch relevante sporen aangetroffen zijn.</p> <p>Bron: Van Eynde M. 2021, Nota Beukenhofstraat, Vichte (West-Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 671, Gent.</p>
982966	<p>Mechanische prospectie</p> <p>WOI: twee bomkraters</p> <p>Onbepaald: twee kuilen die geen vondsten bevatten</p> <p>Bron: Note K. Pawelczak P. & Janssens N. 2021: Nota Anzegem, Ingoogemstraat. Deel 1: Verslag van Resultaten, BAAC Vlaanderen Rapport 2000.</p>
984370	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Onbepaald: Bij een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem aan de hand van verkennende boringen en proefsleuven werden geen archeologische sporen of vondsten waargenomen. Enkel zeer kleine fragmenten aardewerk werden gerecupereerd, waarschijnlijk het gevolg van alluviale activiteit.</p> <p>Bron: De Jaeger C. 2022: Archeologisch vooronderzoek ter hoogte van de Waregemstraat te Anzegem (prov. West-Vlaanderen). Nota: Verslag van Resultaten, ABO Archeologische Rapporten 1913, Gent.</p>
984371	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Nieuwste tijd: Bij een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem werden twee perceelgreppels geregistreerd en één spoor van een gedempte grachtzone. Het ontbreken van oudere inclusies zoals aardewerkresten en de aard van de vulling (humueus en licht gereduceerd materiaal aangereikt met baksteenpuin) verraadt de jonge ouderdom van deze sporen.</p> <p>Bron: De Jaeger C. 2022: Archeologisch vooronderzoek ter hoogte van de Waregemstraat te Anzegem (prov. West-Vlaanderen). Nota: Verslag van Resultaten, ABO Archeologische Rapporten 1913, Gent.</p>
984689	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Onbepaald: Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd slechts een beperkte hoeveelheid archeologische sporen aangetroffen. Het gaat hierbij om verschillende gracht- en greppelsegmenten en een enkel natuurlijk spoor. Aangezien er geen vondstmateriaal werd aangetroffen is een datering niet voorhanden.</p> <p>Bron: Bas J. 2023: Nota verslag van resultaten. Proefsleuvenonderzoek Anzegem - Oudenaardestraat (prov. West-Vlaanderen), Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.</p>

990511	<p>Opgraving</p> <p>Late middeleeuwen/Nieuwe tijd: Muurfundamenten van een oudere kerkfase. Onduidelijk of het gaat om muren die behoren tot de 14de-, 15de-, of 16de-eeuwse bouwfase. Eén volledig vrijgelegd skelet kon door middel van een radiokoolstofdatering in de 15de eeuw gedateerd worden</p> <p>Bron: Bradt T. 2024: Archeologisch onderzoek met wetenschappelijke vraagstelling Eindverslag Vichte - Sint-Stephanuskerk (prov. West-Vlaanderen), Ingelmunster.</p>
991289	<p>Mechanische prospectie</p> <p>Onbepaald: Naast de vaststelling dat er reeds aanzienlijke grondwerken waren uitgevoerd op het terrein (uitgraven kelders, verwijderen van funderingen, opbraak vloerplaat van niet onderkelderde zones, terug aanvullen van een deel van de uitgegraven kelders), kon ook de aanwezigheid van een grote hoeveelheid gemalen steenpuin opgemerkt worden.</p> <p>Bron: Acke B. Bracke M. & Wyns G. 2024: Nota Vichte Waregemstraat 1, Moerbeke-Waas.</p>

II. Archeologische indicator

70370	<p>Erfgoedonderzoek</p> <p>Volle middeleeuwen: In oorsprong Romaans kerkje, voor het eerst genoemd in een oorkonde van 1119. Van deze Romaanse zaalkerk met westtoren, gebouwd in Doornikse kalksteen, bleven de westgevel, de gevels van het schip en het opgaand metselwerk in de koorwanden en -sluiting bewaard. Voor 1363 wordt de kerk omgebouwd tot kruiskerk, later veel verbouwings- en herstellingswerken.</p>
70936	<p>Veldkartering</p> <p>Neolithicum: driehoekige pijlpunt in vuursteen</p> <p>Steentijd: enkele afslagen en een kernblok van grijze vuursteen</p> <p>18de eeuw: <i>De Jonggezellenmolen van Yvegem</i> opgebouwd in 1848 in opdracht van J. Derycke. Aanvankelijk opgericht als windmolen waaraan ca. 1850 een oliepletterij wordt toegevoegd. In 1925 wordt de molen van zijn wieken ontdaan en omgevormd tot een elektrische maalderij. Thans niet meer in gebruik.</p>
74786	<p>Indicator cartografie</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
74787	<p>Indicator cartografie</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
75580	<p>Erfgoedonderzoek</p> <p>Late middeleeuwen: Site met walgracht. Omwalling niet bewaard gebleven. Hoeve met 19de eeuw uitzicht. Historisch waardevolle site die opklimt tot in de 15de eeuw. De hoeve wordt afgebeeld op een kaart behorend bij het renteboek van de Heerlijkheid Vichte, opgemaakt in 1605. Weergave van het omwald woonhuis, poortgebouw en nutsgebouwen met L-vormige opstelling zijn niet omwald.</p>
75631	<p>Erfgoedonderzoek</p> <p>17de eeuw: Site met walgracht, Thans deels omwalde 17de-eeuwse hoeve (gedempt ten noorden) In het begin van de 17de eeuw wordt er reeds een hoeve op deze plaats vermeld. Geheel afgebeeld op de Ferrariskaart (1770-1778) als omwalde hoeve.</p>
75648	<p>Erfgoedonderzoek</p> <p>Volle middeleeuwen: Kasteel van Vichte. Omwald opperhof met kasteel op motte (aanvankelijk waarschijnlijk een woontoren op motte), andere gebouwen op het neerhof: een duiventoren, een woonhuis in het noorden en een grote schuur ten zuiden van het erf; in het oosten stonden verschillende paardenstallen, een monumentale toegangspoort met poortgebouw en aanpalend een gevangenis, er stond ook een ros- of paardenmolen, die in 1685 reeds in vervallen toestand was. Omstreeks 1100 wordt eerste kasteel gebouwd met dubbele omwalling 15de, 16de en 17de eeuw: uitbreiding (toevoegen van schuren, poort, woning), 1767: restauratiewerken aan brug, Restauraties na Wereldoorlog I</p>
156702	<p>Historische studie</p> <p>Volle middeleeuwen: watermolen (graanmolen), in 1705 kwam er een tweede watermolen bij, die op de andere oever stond (een oliestampmolen en in de 18de eeuw omgevormd tot vlaszwingelmolen)</p>
221620	<p>Veldkartering</p>

	Late middeleeuwen: grijs, reducerend gebakken aardewerk, Steengoed (Siegburg, Langerwehe)
221642	Veldkartering 16 ^{de} eeuw: Steengoed uit Raeren, Majolica 20 ^{ste} eeuw: metaalvondsten uit WOI
221643	Veldkartering 16 ^{de} eeuw: steengoed uit Raeren, Majolica
221644	Veldkartering 16 ^{de} eeuw: steengoed uit Raeren, Majolica
221653	Veldkartering 16 ^{de} eeuw: steengoed uit Raeren, Majolica
221654	Veldkartering 16 ^{de} eeuw: steengoed uit Raeren, Majolica
221699	Veldkartering 18 ^{de} eeuw: aardewerk

Figuur 25: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de (Archeologie)nota's en eindverslagen (©Geopunt).

III. Onderzoek (nog) niet opgenomen in de CAI

31799	<p>Oudenaardestraat LBO, Proefsleuven en proefputten</p> <p>Uit het landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd in uitgesteld traject blijkt de bodemopbouw in het onderzoeksgebied matig gunstig bevonden. Het steentijdniveau is er verdwenen maar de top van het moedermateriaal is er goed bewaard gebleven (minstens A-C bodemprofiel) waardoor de kans op kennisvermeerdering wat betreft sporensites reëel werd geacht.</p> <p>Op basis van het uitgevoerde archeologische vooronderzoek kan echter het ontbreken van waardevol kennispotentieel aangetoond worden. Er werden slechts 3 sporen aangetroffen, allen gelegen aan de westelijke rand nabij de kruising van de oprit naar de achtergelegen hoeve en de bestaande watergang, t.h.v. WP3 en WP4. Twee kleine kuilen (SP1 en SP2) bleken van recente aard (afvalkuilen). Een greppel (SP3) bleek ondiep bewaard en bevatte geen archeologisch vondstmateriaal.</p> <p>Bron: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/31799</p>
-------	---

1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK

De opdrachtgever plant de afbraak van de bestaande bebouwing en de realisatie van een nieuw commercieel pand aan Bosstraat 37 te Vichte, deelgemeente van Anzegem. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 8514 m² en is quasi integraal bebouwd en verhard. De aanwezige infrastructuur wordt gesloopt in het kader van de geplande ontwikkeling.

Vichte is gelegen ten noordwesten van Anzegem, op het Schelde-Leie interfluvium. De omgeving heeft een sterk golvend reliëf gezien het gelegen is op een uitloper van de heuvels van de Vlaamse Ardennen. Het plangebied is zo'n 750 m ten oosten van het dorpscentrum gelegen. Het terrein is gelegen in het overgangsgebied tussen het zuidoostelijk gelegen terras van Rozebeke en de westelijk gelegen vallei van de Kasselrijbeek die verder noordwaarts uitmondt in de Gaverbeek, die uiteindelijk op haar beurt afwatert richting de Leie. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profiel weer dat is opgebouwd uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. Binnen het Schelde-Leie interfluvium zijn meerdere Holocene rivierduinen te herkennen. De bodemkaart duidt ter hoogte van het plangebied een matig natte, lichte zandleembodem aan. De omgeving van het plangebied, langs de contactzone tussen de westelijke beekvallei en oostelijke heuvelrug was ongetwijfeld zeer aantrekkelijk voor groepen jager-verzamelaars. De vruchtbare en makkelijker bewerkbare lichte zandleembodems moeten ook zeer gunstig geweest zijn voor vroege landbouwers.

Het historisch kaartmateriaal toont een landelijke omgeving waarbij het plangebied zich langs de oostelijke rand van het dorpscentrum van Vichte bevindt. Net ten oosten van het terrein is op de Ferrariskaart een omvangrijk bosgebied weergegeven dat aangeduid wordt met het toponiem 'Winsbergh Bosch'. Ten zuiden van de dorpskerk is een omvangrijk omweld complex weergegeven waarbij nog een duidelijke tweeledigheid aanwezig is in de grachtstructuren. Het plangebied zelf is vrij van enige bebouwing en ingekleurd als akkerland. Op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal is het huidige stratenpatroon te herkennen. Het plangebied blijft wel vrij van bebouwing. Op de Vandermaelenkaart is te zien dat het omvangrijke bosgebied ten oosten van het plangebied sterk is gekrompen en versnipperd. In 1918 werd Vichte bevrijd door de Schotse 9^e Divisie. Aan de Elf Novemberlaan is een militaire begraafplaats ingericht, nl. het 'Vichte Military Cemetery'. Doorheen de orthofotosequentie is te zien dat het plangebied begin de jaren '70 nog in gebruik was als grasland. Op het luchtbeeld van de jaren '80 is de huidige toestand te herkennen. De impact van deze infrastructuurwerken op het bodemarchief is vooralsnog ongekend.

In de ruime omgeving van het plangebied werden reeds meerdere proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd. Bij de meerderheid van deze prospecties werden echter ofwel geen archeologisch relevante sporen aangetroffen of werden zgn. off-site relictten, zoals losliggende kuilen en greppelsegmenten, uit de nieuwe tijd of jongere perioden. Bij onderzoek langs de Kerkdreef in het centrum werden resten in kaart gebracht van de begraafplaats uit de 19^e eeuw waarbij ook nog een bakstenen grafkelder werd aangetroffen. Tevens konden nog restanten van een gedempte walgracht herkend worden die vermoedelijk gekoppeld konden worden aan oudere, 17^e-eeuwse bewoning. Bij onderzoek in de Sint-Stephanuskerk werden nog elementen waargenomen die gedateerd kunnen worden in de volle tot late middeleeuwen en jongere perioden. In de ruime omgeving werden eveneens reeds enkele veldprospecties uitgevoerd. Hierbij werden onder andere silexfragmenten gerecupereerd waaronder een driehoekige pijlpunt die gedateerd kan

worden in het neolithicum. Naast deze lithische artefacten werd voornamelijk laatmiddeleeuws en vroegmodern aardewerk gerecupereerd tijdens deze oppervlakteprospecties.

Concreet dient op basis van landschappelijke factoren ter hoogte van het plangebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. Daartegenover staat echter dat het terrein integraal bebouwd en verhard is. Mogelijk hebben deze infrastructuurwerken het bodemarchief reeds dermate verstoord dat verder onderzoek niet langer zinvol kan zijn. In de eerste plaats dient een landschappelijk bodemonderzoek de bodemopbouw en bewaringskansen te evalueren. Mochten plaatselijk toch nog bodemhorizonten aanwezig zijn die kunnen wijzen op betere bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactensites dan dient dit onderzoek aangevuld te worden met verkennende archeologische boringen en/of testvakken. Vervolgens is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode om erfgoed bestaand uit proefsleuven in kaart te brengen en de impact van de geplande werken hierop in te schatten indien dit nog kan leiden tot kenniswinst.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

KAARTMATERIAAL

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778]

Atlas der Buurtwegen d.d. 1842

Topografische kaart van Vandermaelen d.d. 1846 – 1854

Popp-kaart d.d. 1842-1879

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)	4
Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	6
Figuur 4: Opzet initiatiefnemer bouw t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt).....	8
Figuur 5: Opzet initiatiefnemer bouw zijaanzicht.....	8
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).....	10
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	10
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	11
Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	11
Figuur 10: Hoogteverloop NW-ZO	12
Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt).....	12
Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)	13
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)	13
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt).....	15
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt).....	16
Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)	16
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt) ...	17
Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt).....	17
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt).....	18
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt).....	18
Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt).....	19
Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt).....	19
Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2022-2023(© geopunt).....	20
Figuur 24: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).	21
Figuur 25: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de (Archeologie)nota's en eindverslagen (©Geopunt).....	26

BOORLIJST

CHRONOLOGISCH KADER

